

Bestuurlijke liefde

Waardering en misschien zelfs een beetje liefde voor lokale bestuurders, dat zou wat Erwin van de Pol betreft zeer terecht zijn.

■ DOOR ERWIN VAN DE POL

Als het ergens aan liefde lijkt te ontbreken en conflicten dagelijkse kost zijn, dan is het wel in het openbaar bestuur. Politici die elkaar in de weg zitten omdat de tegenstander nu eenmaal een tegenstander is, wethouders die worden weggestuurd om zaken die zeker geen ideologische achtergrond hebben, hervormingsgezinde initiatieven als een rotonde of een betere gemeentelijke website die ten onder gaan in een redeloos lijkend verbaal en oppositioneel geweld dat een beter theater dan een stadhuis waardig is. Ik begeleid in dit spanningsveld al decennia colleges van burgemeester en wethouders bij 'teamvorming'. Teamvorming tussen haakjes want colleges zijn bijzondere teams. De leden hebben individueel de ambitie om in de partijpolitiek te scoren met het oog op herverkiezing. Echter, een goed samenwerkend college onderkent ook een gezamenlijke bestuurlijke taak en is voor de buitenwereld een eenheid. Vanwege de gesloten coalitie zijn er, in eerste instantie gedempte, politieke tegenstellingen die hoe dan ook een keer als een krokodil onder water gaan bijten en dan tot conflicten leiden. Hoe ga je op dat moment daarmee om? Het helpt dan om in plaats van koffie over elkaar heen te gooien (waar gebeurt) een beetje van elkaar te houden. Of we dat liefde noemen, laten we even in het midden.

Colleges van B&W hebben bijzondere kenmerken ten opzichte van andere teams. Ten eerste speelt tijdelijkheid. De wethouders vormen een alliantie voor vier jaar. Ten tweede zijn de collegeleden zowel voor, tijdens als na de totstandkoming elkaars concurrenten, om de kiezersgunst, de beschikbare middelen, de ambtelijke ondersteuning en de publiciteit. Daar komt bij dat bij de werving van wethouders niet of nauwelijks op de functie toegespitste kennis-, ervarings- en kwaliteitseisen gelden. Ten vierde is er de toevalsfactor bij de samenstelling. Er vindt bij de vorming van een college in de regel vooraf geen afstemming plaats van elkaars capaciteiten, humeuren of temperamenten. Zo is de nieuwe lichter bestuurders die na de verkiezingen van maart is aangetreden ongetwijfeld bezielde van het idee dat ze het verschil kunnen gaan maken op grond van hun politieke idealen. Dat het

wrakhout van de maatschappij aanspoelt in het openbaar bestuur, is natuurlijk beledigend voor mensen die alle schepen achter zich hebben verbrand om de politiek en de gemeenschap te dienen op weg naar een eigen straatnaam (na overlijden). Vaak zijn die schepen al een tijdje geleden verbrand. Iemand die in de politiek gaat, heeft daarbuiten natuurlijk ook een leven gehad. En los van de bevoegdheid om iets te betekenen voor partij, stad en/of dorp, is er in dat niet-politieke leven wel iets gebeurd dat de politieke ambities een zetje of zelfs een flinke duw heeft gegeven. Soms is een mooie openbare positie een welkome ontsnapping.

Kortom, in dit tijdelijke clubje, samengesteld uit met elkaar concurrerende ego's met wellicht een rugzakje uit het verleden, is veel te overwinnen om niet met elkaar te botsen. En dan is het liefdevol omgaan met elkaars onvolkomenheden behulpzaam bij de onvermijdelijk komende conflicten.

Laten we de degelijke steunpilaren van de lokale democratie een beetje liefde geven om de boel bij elkaar te houden

Ik heb veel politici op lokaal niveau meegemaakt. Je hebt ze in allerlei soorten en maten. De Sinterklazen die graag cadeautjes uitdelen, de *machers* met eigen ambtelijke koninkrijkes, de burgervrienden die met een notitieboekje in de hand over straat lopen. Maar bestuurders die gewoon de boel op de rails proberen te houden uit liefde voor de gemeenschap zijn ook in elk college te vinden. Die met alle ellende op social media en het standaard quotum bedreigingen dat ze over zich heen krijgen, toch blijven doen wat ze denken dat goed is of lijkt voor de gemeente. Uit de grond van mijn hart, laten we vooral die degelijke steunpilaren van de lokale democratie een beetje liefde geven om de boel bij elkaar te houden. ■

Erwin van de Pol
is organisatieadviseur,
schrijver en docent.
Foto: Ton van Til